

[Bp. Fer. Gimn., Sophianum]

A BUDAPESTI
SZENT-SZÍV-INTÉZETI KATH.
LEÁNYGIMNÁZIUM
(VII., István-út 75. sz.)
ÉRTESÍTŐJE

AZ 1916/17. TANÉVRŐL

ÖSSZEÁLLÍTOTTA

AZ IGAZGATÓSÁG

BUDAPEST
STEPHANEUM NYOMDA R. T.

1917.

1976

1985

2012

B 373 / 76
38812

Kiadja a Szent Szív-Intézet.

† I. FERENC JÓZSEF

Emlékbeszéd az 1916. november 30.-án tartott gyászünnepélyen.

Mondotta: KÖRPÁS FERENC tanár.

Kedves Növendékek!

Templomban voltunk, templomba jöttünk. Eljöttünk gyászruhába öltözködve, hogy felújítsuk emlékét Magyarország nagy királyának, hogy neki a kegyelet oltárán áldozzunk.

Meggyuitjuk az emlékezet fáklyáját, hogy ennek fényénél láthassuk azt a dicső fejedelmünket, kinek oly csodálatos volt a pályafutása időtartamára és belső tartalmára nézve egyaránt.

Szomorúan lengeti a szél a gyászzászlókat. Sírnak a harangok és bánatos zúgásukkal hegyeken-völgyeken át hirdetik a népek millióinak, hogy nagy az a fájdalom, mely a nemzet lelkét átjárja.

Messze, messze, Bécsnek büszke városában, komor fejedelmi pompával temetés van ma.

Temetik I. Ferenc Józsefet, Magyarország apostoli királyát és Ausztria császáraját.

De szívünkben temetünk itt mi is. Amit sejtettünk, de nem vártunk, aminek a természet rendje szerint is el kellett következnie, de ami mégis váratlanul ért minket a világégésnek ebben a rettenetes tüzeiben, az bekövetkezett.

Meghalt a király! Örök álmra hajtotta le fejét, hogy megkezdődjék nevének halhatatlansága, hogy bevonuljon a nemzeti örökkévalóság Pantheonjába.

Egy közönséges halandó életében is már Isten különös kegyelme nyilvánul meg akkor, ha az illető magas kort ér el, ha fejét tisztelettel parancsoló ezüst hajszaalak borítják; mennyi-

vel inkább kell Isten különös kegyének tekintenünk azt, ha egy uralkodó, nemzetek atyja, millió népek földi ura, kormányzója éri el a patriarchák tisztos korát!

Fiatalon, délcegen jutott hozzánk. Fényes volt az égbolt a kardok szikrázó tüzétől és hangos az ágyúk bömbölésétől. Diadalmas csatákat vívtak legendás hőseink az annyszor megtépázott szabadságunkért. Küzdött a nemzet, míg nem Világosnál reáborult a sötétség éjjele...

Szomorú korszak volt ez. Hazánk földje egy nagy temető lett, melynek sírjaiban a nemzet legnemesebb fiai pihentek. A börtönök telve voltak hazafiakkal, a külföld magyar bujdosókkal. A hazaszeretetnek az az oltára, melyet az ifjú lelkesedése, a férfiú karja, a női lélek áldozatkészsége emelt — rombadőlt.

Ekkor kapott hazánk a könyörületes Istentől egy ifjú fejedelmet, ki az ő fiatalos lelkével, élettapasztalatának hiánya miatt nem tudta megérteni a mi nemzeti vágyainkat, de jóindulatúan érző szíve egyre hangosabban dobogott felénk.

A nemzet, mint egy halálra sebzett oroszlán, tehetetlen fájdalomában vonaglott. A félreértés örvénye a király és nemzet között sohasem volt mélyebb és tátongóbb, mint az elnyomatásnak e napjaiban. És mikor senki sem volt, aki pártunkat fogta volna, mint valami égi jelenség, szenvedéseink tengeréből egy csodaszép királyasszony tüneményes alakja bontakozik ki a maga fenségében: Erzsébet királyné.

Amióta a fenséges asszony e hazai földre lépett, a magyar nép lelkét fojtogató ködös légkör oszladozni, tisztulni kezdett. A természet rendje szerint is a hideg telet a meleg nyár váltja fel. A szinte végtelennek tetsző síri éjszaka a végéhez közeledett. A nehéz ködöt eloszlatta a felkelő nap. Virradni kezdett... A királyné gyengéd keze csakhamar megkötötte azt az aranyfonalat, mely királyunkat a magyar nemzettel elválhatatlanul összefűzte. Ekkor tűnt ki, hogy mit jelent az, ha a király és nemzet között egy olyan jóságos lény áll őrt, ki mindkettőnek egyaránt kívánja a boldogulását.

A nemzet és a király kibékülése jobban biztosította a nemzet szabadságát és a trón szilárdságát, mint millió szurony fegyveres hatalma. A sok szenvedés után ez volt a legboldogabb korszaka nemzetünknek is, királyunknak is, midőn a megbocsátás, a megértés virágzó korszakába jutottunk.

Az ádáz, nemzetirtó harcok után a béke üdvös napjai következtek. A csaták gyilkos fegyverei helyett a béke szelíd eszközeit ragadtuk kezünkbe, hogy a munka nyomán áldás, boldogság, jólét áradjon el szerte az országban.

Post nubila Phoebus. Majd ha Klio, a történetírás múzsája, évkönyvének aranylapjain nemcsak a csaták hőseit fogja megörökíteni, hanem azok neveit is, kik a béke áldásos műveivel boldogították az emberiséget, akkor hiszem, hogy I. Ferenc József neve e lapon a legtündöklőbben fog ragyogni.

Mert, bár fegyverropogás között lépett a trónra és ágyúbömbölés volt halotti búcsúztatója, Ferenc József mégis a béke fejedelme volt. Ő volt az, ki a monarchiát a modern európai kulturnemzetek sorába emelte, több mint félszázados uralkodói munka után egy erős birodalmat, művelt nemzeteket hagyva örökségül. Uralkodása alatt nagyobb lendületbe jött az ország, mint a 400 éve uralkodó összes elődei alatt.

Nagy volt mint uralkodó és nagy mint ember. Polgári erényeinél csak fejedelmi erényei voltak ragyogóbbak.

Uralkodását valóban Isten kegyelméből való ténynek tekintette. Érezte felelősségteljes hivatásának egész súlyát. Tudta, hogy népe boldogságáért vagy boldogtalanságáért az ő vállaira hárul a felelősség. Reá nem alkalmazhatjuk azoknak a fejedelmeknek a mértékét, kiknek háta mögött egy sokmillió, egységes nyelvű nép áll, mely hatalmas lendülettel viszi előre fölként urának terveit, államboldogító eszméit.

A monarchia különböző nemzetiségű, nyelvű, vallású népei között igazságot teremteni, a politika útvesztőiben a kiegyenlítő utat megtalálni, más-más kormányforma szerint, egy központból kormányozni, igen súlyos feladat. Ádáz elleneink is a monarchiának e sajátságos helyzetére támaszkodtak, midőn hazánk ellen szőtték szétmarcongoló, merész terveiket.

Boldogult királyunknak épen e pontban nyilatkozik uralkodói éleslátása; mert az ellentétes politikai, nemzetiségi érdekeket oly éles elmével, bölcs tapintattal és higgadt mérséklettel tudta kiegyenlíteni, hogy az erők mérlege mindig egyensúlyba jutott és a béke áldása csorbíthatatlanul fennmaradt. Ebben látom én főképen kidomborodva az ő éles ítéletét, államfői, uralkodói nagyságát, bölcseségét.

Mint uralkodó a nagyok között is a legnagyobb volt, de

mint ember is kimagaslott jeles tulajdonságai által. Emberi erényeinek sugárözönéből ki akarok ragadni két gyönyörű vonást és arra törekszem, hogy ezeket átplántáljam, kedves növendékek, az önök fogékony lelkébe.

Az egyik jellemvonás a lelkiismeretes, szigorú pontosság kötelességeinek teljesítésében. Őfelsége magát mindenkor az állam első tisztviselőjének tekintette, ki azt a szellemi munkát, melyet országglásának gondjai elébe szabtak, a legridegebb pontossággal, igazi munkakedvvel intézte el. Ne higgyék azt, hogy a királynak nincsen dolga, nincsen gondja. Ezerszerre súlyosabb, nehezebb az, mint bármely más egyéné. A felkelő nap már íróasztalánál találta őt. Mintha csak szem előtt tartotta volna azt a magyar közmondást: «Amit megtehetsz ma, ne halaszd holnapra». Kiszabott munkájának elvégzéséhez szigorú kötelesség-érzettől áthatva ragaszkodott, hátralékban soha nem volt. Így dolgozott úgyszólván életének utolsó percéig úgy, hogy jóformán az íróasztala mellett érte a halál. Méltó példát adott nekünk férfiaknak, nőknek, felnőtteknek, tanulóknak egyaránt a kötelességnek önfeláldozásig menő teljesítésében.

Másik jellemvonása az igazi, szívből jövő, mély vallásossága.

Kedves növendékek! Bizonyára tapasztalták az életben, hogy szegényt és gazdagot, urat és szolgát, királyt és pórt egyaránt hányja-veti «tündérszerencsénk kénye». Enyelegve emeli, majd mosolyogva leveri. Néha a sorscsapások villámai oly vadul cikkáznak, hogy annak elviseléséhez igazi mély, keresztény megnyugvás ad csak erőt.

Szép példát adott e téren is a mi koronás halottunk.

Mikor a magyar nemzet reménysége, családjának egyetlen büszkesége, Rudolf trónörökös, a kifürkészhetetlen isteni akarat rendelései szerint époly váratlanul, mint rejtélyesen őseihez tért, Erzsébet királyné anyai szívét a fájdalom halálosan megsebzé. Hasztalan keresett gyógyítóírt beteg lelkére észak ködös honában, délvidék örökös verőfényében. Árnyékként bolyongott közöttünk bánatával, beteg lelkével, míg egyszer azt hallottuk, hogy a boldogtalan anya szívének dobogását egy orgyilkos töre megállította.

Mikor ez a megrendítő hír, mint a felhőtlen égből lecsapódó villám, váratlanul lesújtott a szerencsétlen királyra, fájdalomának első perceiben e kétségbeesett kiáltás hangzott el

ajkáról: «Most már mindennek vége!» Vigasztalhatatlannak látszott. Azonban hite, erős vallásos érzése csakhamar felemelték őt és meggyőződéssel mondotta: «Istenben való bizodalمامat nem veszítettem el.» Ily felemelkedésre, a sorscsapások ilyen elviselésére csak igaz lélek, mély vallásos meggyőződés képesíti a halandót.

Őfelsége, ha csak tehette, szent misét hallgatott, minden fontosabb uralkodói tényét áhítatos imával kezdte. Ott látjuk a kirakatok képein azt a jelenetet, mikor a világháború kiütése alkalmával fejedelmi díszruhájába öltözött, homlokát kezére támasztva buzgó áhítatba merül: «Imádkozik a király». Kell-e ennél felemelőbb látvány, mint mikor a földi uralkodó alázattal leborul a királyok Királya előtt és kéri nemzetére áldását e világot pusztító véres háború megkezdése előtt!?

Ime, a mi főszege halott királyunk emlékezete ezt a két magasztos tanulságot kelti fel lelkünkben: a vallásosságot és a kötelességteljesítést.

Bizonyára bátran kimondhatom, kedves növendékek, hogy az ő sírjáról szakított ezt a két virágot szívünkbe fogjuk ültetni, szeretettel fogjuk azt ápolni és nem hagyjuk elhervadni soha.

A temetésnek e lélekemelő szent pillanatában repüljön a mi gondolatunk hozzá. Árasszák el szeretetük melegével azt a fejedelmi koporsót, mely a bécsi kapucinusok templomának kriptájába ma örök pihenőre tér. Tegyék le e sírra, kedves növendékek, szívük, lelkük legnemesebb virágait, a hála és kegyelet koszorúját és erősítsék meg magukban a koronás király iránt való hűséges szeretetet, mely egy a magyar haza szeretetével.

A mai temetés az égben egy diadalmenet. Vitézi érdemrendes katonáitól kísérve járul az ő galambelke még az ő trónusánál is magasabb trónus elé, hogy buzgó imával kérje Istenét: Atyám, vedd oltalmadba a magyar nemzetet, mely most élet-halál harcát vívja az ezerfelől reátörő pusztítók vak dühe ellenében. Vezérelj diadalra seregeinket, hogy a magyar turulmadár röptét a hatalom és dicsőség szédítő magasságáig, a felhőkig emeljük!

Magyarok Istene! Hallgasd meg a mi kérésünket is. Vedd magadhoz a mi elköltözött öreg királyunkat. Övezd homlokát a dicsőség koronájával és add meg neki legméltóbb ajándékodat, a mennyei örök boldogságot. Amen.

Ruttkai Erődi Béla,

m. kir. udvari tanácsos, tankerületi kir. főigazgató huszonöt éves főigazgatói jubileuma.

A budapesti tankerület vezetője Erődi Béla dr. udv. tanácsos, 1917. február 17.-én érte meg budapesti főigazgatói működésének negyedszázados évfordulóját.

A Gondviselés különös kegyéből hosszú és munkás élet jutott osztályrészéül. 25 év alatt Budapesten a középiskolák száma csaknem négyszeresére szaporodott. A folyton fokozódó munka elvégzéséhez nagy munkaerő, körültekintés és kitartás kellett, ami még ma is teljes mértékben meg van Erődi Bélában, aki a magyar tanügy történetében páratlan jubileumi évforduló alkalmával megérhette fáradozásának legszebb gyümölcsét: a vele együtt dolgozók részéről a tiszteletet és megbecsülést. Iskolánk alapításától fogva Erődi Béla tank. kir. főigazgató felügyelete alá tartozik. Úgy az iskolát fenntartó szerzet, mint a gimnázium igazgatója és tanári testülete igaz jóakaróját és tanácsadóját tiszteli Erődi főigazgatóban.

Budapest székesfőváros középiskoláinak igazgatói megfelelő emlékünnepet akartak rendezni e nevezetes évforduló alkalmából. Erődi Béla az ünnepélyt előkészítő bizottság elnökéhez, Fest Aladár, kir. tanácsos, főigazgatóhoz a következő levelet intézte:

Kedves Barátom!

«Megilletődve értesültem bizalmas közlésedből arról, hogy a Budapest fő- és székváros tanársága megünnepelni kívánja negyedszázados évfordulóját annak, hogy e tankerület főigazgatója vagyok. Bár kedves tanártársaim ragaszkodásának és megértő szeretetének e megnyilatkozása jól esik nekem és azt magamra nézve becses kitüntetésnek tartom, mégis szeretettel kérlek, hogy a megemlékezésnek ezen nagy nyilvánossággal és ünnepélyrendezéssel járó formájától elállani sziveskedjete. Ma, ezekben a szomorú napokban, mikor ennek a borzalmas

világháborúnak izgalmait kell végigszenvednünk s minden ember lelke fájdalommal és gyásszal van átitatva, egyes embernek ünnepeltetése nem volna helyénvaló. Az én szívem is úgy meg van gyötörve, hogy az ünnepeltetéssel járó izgalmakat nem tudná nyugodtan befogadni és elviselni. Lesz majd egyszer ünnep ebben a hazában. Mikor a mi vitéz katonáink diadalmasan visszatérnek a harc mezejéről, ha majd levertük a ránk zúdult ádáz ellenséget, akkor tartunk igazi, lelkes ünnepeket. Addig pedig dolgozzunk tovább, csendben, zajtalanul, lelkünkben reménnyel, szívünkben imádsággal. Én még külön is imádkozom. Hálát adok Istennek kegyességéért, hogy nekem ezen a helyen, ebben a munkakörben a 25 évet megélnem engedte. Tőletek pedig, kedves Barátom, a jószándékot olybá veszem, mintha azt végrehajtottátok volna. Köszönöm nektek az irántam megnyilatkozó szeretetet és barátságot. Budapest, 1917. január 20.»

A nyilvános ünneplésről tehát le kellett mondani. Szűkebb körben, az igazgatók 1917. május 19.-én tartott értekezletén azonban átnyújtották neki a budapesti középiskolai tanártestületek üdvözlő feliratát és az igazgatók arcképét díszes albumban összegyűjtve. A tanárság érzelmeit ez alkalommal Szölgyémy Ferenc, a Ferencz-József-Intézet kormányzója tolmácsolta emelkedett beszédben. Erődi meghatottan mondott köszönetet a ragaszkodás e bensőséges megnyilatkozásáért és 1917. május 20.-án kelt levelében megköszönte a tanári testületeknek jóleső megemlékezését és szeretetét.

Iskolánk Erődi Béla emlékére évenként egy érdemes felsőbb osztályú tanulót fog tandíjmentességben részesíteni.

I. Adatok a gimnázium 1916—17. tanévi történetéhez.

1. A gimnázium továbbfejlődése.

A Szent-Szív-Intézet az előző két tanévben megnyílt I., II., V. és VI. osztályokhoz a f. tanévben folytatólagosan megnyitotta a III. és VII. osztályokat, amelyeknek a VKM. úr Önagyméltósága 3745/1917. sz. rendeletével megadta a nyilvánossági jogot.

A gimnázium a jelen tanévben a zárda egyik külön iskolaépületében nyert elhelyezést, ahol zavartalanul folytatta munkáját.

Öfomagassága, Magyarország hercegprimása, — a gimnáziumot fenntartó budapesti rendház főnöknőjének előterjesztésére dr. Pétergál Henrikné, Kardoss Izabella helyettes tanárt 1916. dec. 1.-én kezdődő hatállyal a magyar irodalom és történelem I. tanszékére, 1916. nov. 27.-én 6012. sz. magas rendeletével kinevezni méltóztatott.

A VKM. úr Önagyméltósága pedig 1916. december 22.-én kelt 165.267/1916. sz. magas rendeletével nevezett r. tanárt a fizetéskiegészítésben részesülő középiskolai tanszemélyzet I. statusába felvette.

A rend budapesti házának főnöknője a tanári karba kiegészítésül a tanév elején a matematika és fizika II. tanszékére Csapodi Vera okl. középisk. tanárt, a német nyelv ujonnan szervezett tanszékére pedig Pickel Paula okl. tanítónőképző intézeti tanárt hívta meg; mindkettőt helyettes tanári minőségben. Ezenkívül több óraadó tanár alkalmaztatott a szükséghez képest a fennmaradó órák ellátására (lásd III. tanári kar).

2. A tanulók felvétele.

A tanulók beírása június 18.—28.-ig, továbbá folytatólag szeptember 11., 12. és 13.-án történt.

A tanév folyamán a működő 6 osztályba összesen 160 tanuló

vétetett fel részben előző bizonyítványa, részben felvételi, ill. különbözeti vizsga alapján. Az V. osztályba a tanulók legnagyobb része a jelen tanévben is polgári iskolából jött át intézetünkbe.

Magántanuló összesen 15 vétetett fel. A tanév folyamán magántanulásra tért nyilvános tanulók száma 6 volt.

3. A tanév lefolyása.

Még a tanév hivatalos megkezdése előtt őszi részvétellel kísérté utolsó útjára a tanári testület a budapesti rendház főnöknőjének assistensét, tiszt. Mater Walterskirchen Annát. Az igazgató a tanári testületnek szeptember 11.-én tartott alakuló értekezletén kegyeles szavakkal emlékezett meg a megboldogultról és jegyzőkönyvben örököltette meg emlékét. Néhai Mater Walterskirchennek felejthetetlen érdemei vannak a gimnázium alapításával és szervezésével járó munkában. A gimnázium fejlődése, növendékei s tanári testülete iránt mindvégig szerető érdeklődést tanúsított. A testület régebbi tagjai szeretettel fogják őrizni emlékét.

Szeptember 15.-én tartottuk az ünnepélyes Veni Sanctét; amely után az igazgató — a főnöknő, a gimnáziumban működő rendtagok s tanári testület jelenlétében — buzdító beszédet intézett a növendékekhez és a fegyelmi szabályok ismertetésével megnyitotta a tanévet. A rendes tanítás szeptember 18.-án kezdődött és zavartalanul folyt június 6.-ig.

Elhunyt királyunk, I. Ferenc József emlékére a szerzet nov. 30.-án ünnepélyes requiemet rendezett az intézet házi kápolnájában, amely után a nagymélt. VKM. úrnak nov. 22.-én 15.370 eln. sz. alatt kiadott magas rendelete értelmében gyászünnepélyt tartottunk az intézet dísztermében. Ez ünnepélyünket ruttkai dr. Erődi Béla udv. tan. tanker. főigazgató úr és Dsida Ottó kir. főigazgató úr személyes megjelenésével tisztelte meg. Korpás Ferenc, a gimn. óraadó tanára kegyeles szavakkal véste a tanuló ifjúság lelkébe az elhunyt, legalkotmányosabb magyar király emlékét.

A dec. 16.-án tartott koronázási ünnepélyen dr. Pétergálné Kardoss Izabella hosszabb előadás keretében fejtegette a növendékek előtt a koronázás közjogi jelentőségét és a szent korona eszméjének kialakulását a magyar alkotmány történeti fejlődésé-

nek folyamán. Majd miután részletesen ismertette a koronázási jelvényeket és azok történetét, az 1867-iki koronázás ünnepének fényes jeleneteit vonultatta el a növendékek lelki szemei előtt, hogy érdeklődéssel, együttérzéssel vegyenek részt az egész magyar nemzet örömeiben és igaz hódolattal teljék meg szívük a koronás uralkodó iránt, akit ily szent aktus iktat az államhatalom birtokába.

December 27.-én Ő felségeik bevonulása alkalmával, növendékeink a Fürdő-utcában álltak sorfalat az osztályfőnökök kíséretében.

Március 15.-én áldoztunk szépen sikerült ünnep keretében Arany János születésének 100-adik évfordulója alkalmával, a legnagyobb magyar költő szellemének. Szőnyi Anna tanár tartalmas előadásban méltatta Arany János jelentőségét. A műsor többi számain a növendékek gondos szavalatai, zene s ének töltötték ki.

Május 9.-én ünnepeltük a Szent-Szív-Intézet főnöknőjének nevenapját. A növendékek ez alkalommal érdekes műsorral lepték őt meg s mint meghívott vendégek a tanári testülettel együtt jelen voltak az intézet bennlakói által rendezett, kitünően sikerült színelőadáson.

Az osztályvizsgálatokat az idén az új Rendtartás követelte évvégi összefoglalások váltották fel június 11., 12., 13., 14. és 16.-án, amelyeket megelőzőleg június 9.-én ünnepélyes hittanvizsgálatok voltak, amelyeken a nagyelfoglaltságú Novák István apátplébános, érseki biztos úr helyett Wolkenberg Alajos egyet. tanár úr elnökölt. Krywald Ottó szentszéki ülnök, hittanár és dr. Császik István beszercebányai theol. tanár urak vendégül megjelentek.

Június 17.-én volt ünnepélyes Te Deum-unk és évszázó ünnepélyünk, amelyen az intézet főnöknője, szerzetesnők s a tanári testület teljes számban megjelentek. Az igazgató ez alkalommal az ifjúsághoz intézett búcsubeszéde kapcsán tolmácsolta útravalóul a főnöknőnek anyai intelmeit és tanácsait, aki a növendékeknek különösen lelkükre kötötte, hogy a szünidőben is öntudatos és művelt kath. leányokhoz méltóan viselkedjenek, a szent mise hallgatásával és a szent áldozáshoz járulással eleget téve vallásbeli kötelességeiknek. Vegyenek részt a szülői házban kínálgató háziiteendőkben, segítsenek édesanyjuknak, hogy így az egész család örömét lelje bennük. Búcsúztunk az István-úti otthontól is azon reménynek adva kifejezést, hogy Jézus szent Szíve, amely

három évig örködött nehéz időkben megindult munkánk fölött, el fog minket kísérni új, Mikszáth Kálmán-téri otthonunkba is.

Június 16.-án írtuk be volt növendékeinket az 1917.—18. tanévre.

Június 18.-án tartottuk a júniusi határidőre jelentkezett magántanulóknak írásbeli és 19.-én s 20.-án szóbeli vizsgálatait, amelyeken Dsida Ottó kir. főigazgató úr elnökölt, aki tapasztalatai alapján megelégedését és elismerését fejezte ki.

Június 22.—27.-ig mutatkoztak be szüleik kíséretében felvételre igényt tartó új növendékeink, akiket június 30.-án írt be az igazgató részben véglegesen, részben ideiglenesen — a szeptember elején teendő különbözeti vizsgálatokra való tekintettel.

4. Hivatalos és egyéb látogatások.

Ruttkai dr. Erődi Béla udv. tanácsos, tanker. kir. főigazgató úr október 19.-én és november 10.-én végezte hivatalos látogatásait s mindkét alkalommal megelégedésének adott ki-jezést az iskola fegyelmi és tanulmányi állapotán.

Január 27.-én tisztelte meg látogatásával a gimnázium osztályait nagyontiszt. *M. Waldstein Mária* tartományi főnöknő, akit az igazgató kalauzolt az egyes osztályokban. Az előadásokat és feleleteket nagy érdeklődéssel és szeretettel hallgatta végig a főnökasszony s távozásakor szintén lekötelező szívességgel fejezte ki megelégedését az iskolánkban folyó munkán.

Hivatalos látogatásainkon kívül szerencsénk volt fogadhatni egyes tanórákon dr. Siegescu József udv. tanácsos, egyetemi tanár urat, dr. Hanuy Ferenc apát, egyetemi tanár urat, Dsida Ottó kir. főigazgató urat s végül az évvégi összefoglalások alkalmával dr. Székely István kanonok, egyetemi tanár urat is, akik mind lekötelező figyelemmel és érdeklődéssel igyekeztek bepillantani iskolánk belső életébe és munkájába. Jeles vendégeink kitüntető érdeklődéseért e helyen is köszönetet mondunk, s kedves kötelességünknek teszünk eleget, amidőn még megemlékezünk többi vendégeinkről, akiket a tanügy iránti érdeklődés vezetett hozzánk egyes órák meghallgatására: ft. P. Lenner S. J., főgimnáz. tanár; Erődi Kálmán szakfelügyelő, főv. gimn. tanár; Friml Aladár, Garda Samu és dr. Pétergál Henrik áll. főgimn. tanárok.

5. Valláserkölcsei és fegyelmi állapot.

A gimnázium tanulói két évi hagyományukhoz híven nemcsak vásár- és ünnepnapokon hallgattak szent misét és exhortatiót az intézet pompás, télen fűtött kápolnájában, hanem egész éven át épületes buzgalommal vettek részt a mindennapi szentmisén is. Az exhortációkat a gimn. hittanára, főtiszt. Jalsovszky Géza tartotta.

Január 29., 30., 31.-én voltak a növendékek lelkigyakorlatai, melyeket a három felső osztály számára főtiszt. P. Rector, Müller Lajos S. J., a kis osztályok tanulóinak főtiszt. P. Böle Kornél tartott. Áldozatos munkájukért hálás köszönettel adózunk. Üdvös hatásukat éreztük a tanulók fegyelmezettségének és tanulmányi előmenetelének haladásában egyaránt. A szülőknek pedig, kik gyermekeik nevelését a zárda gondjaira bízta, föltétlen megnyugvására szolgálhat, hogy Mater Hausser Sarolta előljáró a vele együtt működő szerzetesnőkkel, a növendékek igazi boldogságot tartva szem előtt, őket állandóan anyai szeretettel és gondoskodással veszik körül.

6. Mária-kongregáció.

Örömmel tapasztaljuk, hogy a lefolyt iskolaévben szűz Mária kis családja nemcsak új tagokkal gyarapodott, hanem belső élete is határozott haladást mutatott. Tagjai igyekeznek elsajátítani a kongregáció szellemét. Buzgóságuknak, kezdeményezésüknek, sőt áldozatkészségüknek is tanúi voltunk nem egyszer.

A tanév elején el kellett a kongregánistáknak búcsúzniok prézesüktől, ft. Biró Ferenc S. J. atyától, aki nagy elfoglaltsága miatt nem vállalhatta a vezetést. A tagok a leghálásabb szeretettel gondolnak vissza a ft. Paterre, ki kongregációjuknak életet adott.

Okt. 9.-én tartotta meg a kongregáció első gyűlését új prézesével, ft. P. Müller S. J. rektorral. Évi programmul a lelkiélet ápolását célzó eszközök megbeszélését tűzte ki, melyet híven meg is valósított, új látóköröket nyitva meg gyakorlati útmutásaiban, tanácsaiban.

Nov. 25.-én 14 új tag kapta meg a kongregáció érmét.

Dec. 8-án újították meg kongregánistáink is a Szent Szív intézetben fennálló összes kongregációkkal együtt felajánlásukat. Délután az intézet Immaculata-ünnepélyén a bold. Szűz előképeiben gyönyörködtek, melyet a bennlakó növendékek mutattak be.

Karácsonykor részt kértek a kongregánisták abból az örömből, mely a jótékonyság és a felebaráti szeretet gyakorlása nyomán fakad. Azért:

December 27.-ére két szegény családot hívtak meg. Az ünnepi ebédet maguk főzték számukra az intézet háztartási konyhájában. Nagy volt vendégeik öröme, mikor a csillogó karácsonyfa alatt megpillantották a sok szép ajándékot, ruhameűt, élelmiszert, játékot, sőt pénzbeli adományt is. A pápai követ Ő Excellenciájának Msgr. Valfré di Bonzonak áldásában is volt részük, ki az intézetet e napon látogatta meg.

Febr. 19.-én tartotta meg a kongregáció első ünnepi előadását jótékonycélra. Megnyitóul ft. P. Müller prézes mondott beszédet. Utána szent Erzsébet élete került színre. A képeket ének-, hegedű- és zongoraszámok váltották fel. A vendégek közt láttuk dr. Hanuy Ferenc apátot, egyet. tanárt, ruttkai dr. Erődi Béla tankerületi főigazgatót s többeket a ft. papság köréből.

Ápr. 16.-án megnyithattuk a kongregáció könyvtárát. Reméljük, hogy értékes, tartalmas könyveink olvasásából valódi lelki hasznot fognak a tagok meríteni.

A rendes gyűlések az egész év folyamán zavartalanul folytak.

7. Tanulmányi állapot.

Gimnáziumunk és általában a magyar leányközépiskolák életében messze kiható, nevezetes fordulat állott be az 1916/17. tanévvel.

Jankovich Béla m. kir. vallás- és közokt. miniszter úr az állam és társadalom változott szükségleteihez képest átalakította (86.100/16. sz. r.) a leányok középfokú oktatását, amely a nők iskoláztatásánál megkívánt különös követelmények mellőzése miatt immár célszerűtlennek bizonyult. A halaszthatatlanná vált reformtervezet megtartva és kibővítve a felső leányiskola keretét

egy hetedik évfolyammal, a felső leányiskola kiegészítéséül a leányközépiskolák még két típusát szervezte: a leánygimnáziumot és a felső kereskedelmi leányiskolát. Mind a három típusú leányközépiskola négyosztályú közös alsó tagozatra helyezkedik és az V. osztálytól kezdve válik széjjel. *A leánygimnáziumnak reformtervezte feladata, hogy oly nőnevelő irányú magasabb általános műveltséget adjon a leánynak, amely egyenlő értékű a fiúgimnáziumokéval és őt meghatározott főiskolai tanulmányokra képessé teszi.*

Az összes leányközépiskolák adminisztrációjuk egységessége, kellő színvonalon tartásuk és megfelelő irányításuk érdekében az 1916/17. iskolai évtől kezdve a tankerületi királyi főigazgató alá helyezték.

E reformhoz képest mi is megkezdettük az eddig fiúgimnáziumok tanítási terve alapján működő iskolánk átszervezését, úgy hogy négy-öt év alatt teljesen a kívánt reform jegyében fog állani és működni gimnáziumunk. Az I. és V. osztályok már a reform jegyében indultak meg. A többi osztályok, főleg az alsók, kisebb módosításokat szenvedtek tanítási tervükben.

A jövő 1917/18. tanévben már az I—II., V—VI. osztályok fognak a reform jegyében működni.

A Rendtartás követelte értekezleteket a kellő időben megtartottuk. Az alakuló értekezletet szept. 11.; a módszeres tanácskozmányokat okt. 20.-án és febr. 17.-én; a tanulmányokat ellenőrző értekezleteket dec. 9. és ápr. 14.-én; az osztályozó értekezleteket jan. 25. és június 6.-án, illetőleg véglegesen június 16.-án tartottuk.

E helyütt említjük meg, hogy az igazgató a tisztelendő főnöknő felszólítására vállalkozott a II. félévtől kezdődőleg havonként kétszer pedagógiai értekezletek megtartására.

E szűkebb körű konferenciákon, — melyeken e tanévben főleg a modern pedagógiai áramlatok és irányzatok s a kath. pedagogia alapvető kérdései kerültek szóba, — az osztályfőnökök nagy buzgalommal vettek részt. P. Krus innsbrucki theol. tanárnak «Pädagogische Grundfragen» című kitűnő könyve szolgált vezérfonalul s egy-egy nagyobb összefüggő fejezetének áttanulmányozására és előadására tanárnőink is örömmel vállalkoztak.

A felső osztályok növendékei a tanári testülettel együtt igen érdekes és tanulságos előadáson voltak jelen, melyet

P. Velics László, a kalksburgi jezsuitacollegium tudós múzeumi őre, a rézkarcokról és rézmetszetekről tartott márc. 2.-án az intézet dísztermében.

A tanév végén tartottuk meg — felső három osztályú növendékeink számára — a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter úr által ajánlott s a világháború eddig kínáló tanulságait leszűrő, ú. n. háborús előadásokat, amelyekhez szinte váratlanul alkalmas bevezetést nyújtott özv. gróf Czebrían Istvánné szül. báró Vécsey Magda előadása. Az özv. grófné, ki a Szent Szív-zárdában nevelkedett, az intézet főnöknőjének meghívására örömmel vállalkozott arra, hogy az orosz fogolytáborokban tett látogatásai alapján bepillantást nyújtson ott lévő katonáink életébe. Nemes egyszerűséggel és közvetlenséggel tárta föl tapasztalatait, felejthetetlen benyomásokat hagyva hátra hálás hallgatóságában.

Háborús előadásaink sorrendje és tárgya a következő volt:

Május 19. A világháború okai és előzményei. Tartotta *dr. Pétergálné*.

Május 29. és 31. A déli, nyugati és keleti harcszínterek. Tartotta *dr. Pétergálné*.

Június 1. Ázsiai harcszintér. Hazánk belső állapota a világháború első éveiben. Tartotta *Szőnyi Anna*.

Június 5. A hadviselő államok földrajza és gazdasági élete a világháború alatt (Magyarország, Ausztria, Németország). Tartotta *Csemez Mária*.

Június 6. A világháború hatásai a közegészségügyre és a közérkölcsiségre. Tartotta *Csapodi Vera*.

Elég tanulságosaknak ígérkező ilyenmű előadásainkat a szükséghez képest folytatni fogjuk a jövő tanév folyamán.

8. Jelentés a gyorsírási tanfolyamról.

A lendülettel megindult gyorsírás ügye szépen haladt tovább az intézet fejlődésének harmadik évében is Danczer Béla igazgató támogatásával. Az év elején jelentkezett növendékek nagy része mindvégig kitartó szorgalommal figyelte az előadásokat s gyakorolta magát otthon, ami nélkül igazi haladás el sem képzelhető. Ezeknél az eredmény meg is felelt a várakozásnak. A haladók a VII. és VI. osztály növendékeiből kerültek

ki összesen 17-en; a kezdők a VII—VI. és V. osztályokból összesen 24-en.

Tankönyvül Bódogh János «Levelező gyorsírása» és «Vita gyorsírása» szolgált. Az évvégi vizsgálatot mindkét tanfolyammal együtt június 10.-én tartottuk meg.

Vörös Béla,

áll. főgimn. tanár, a gyorsírás tanára.

9. Iskolánk és a háború.

A háborús jótekonyságnak új kis ösvényét járta az idén a gimnázium három alsó osztálya. Páratlan szeretettel és buzgósággal karolt fel magányosan álló vagy teljesen szegény katonákat, hogy szívükbe napsugarat, meleget vigyen, nekik örömet szerezzen.

A tél folyamán ugyanis a tisztelendő felügyelő Mater Gyalus kezdeményezésére a III. osztályból egy leányka írt a harctérre édes atyjának, volnának-e katonái között olyanok, kiknek otthon senkijök sincs, mert ő társnőivel ilyeneken szeretne segíteni. A mérnök úr erre több emberének címét küldte el az orosz frontról, kik, mint írta, mind becsületes népfelkelők, bűntetve még nem voltak és segítségre nagyon is rászorulnak. Ezek közül vagy 20 katonát szemeltek ki a leánykák. Másnap küldték már a harctérre rózsaszínű levelezőlapjaikat, melyekben szeretettel tudakozódtak pártfogoltjaik körülményei után s főleg, hogy mire van szükségük, mert ők minden kívánságukat lehetőleg teljesíteni óhajtják. A válaszokra nem sokáig kellett várniok. Mily nagy Istenbe vetett bizalom, hazaszeretet s jövődő kis jötevőik iránt érzett hála szólal meg ezekből, amily egyszerű, oly közvetlen hangon írt sorokból! Igényeik a lehető legszerényebbek. Dohányt, imakönyvet mindegyikük kér; a többit rendszeren a gyermekek jóságára bizzák. Kérésük gyors meghallgatásra talál. Egymásután indítják a kicsinyek csomagjaikat a harctérre. Hogy minél többet adhassanak a magukéból is, feláldozzák zsebpénzüket, maguktól vonnak meg egyet-mást, így pl. az egyik nem tesz reggel a teába cukrot s azt gyűjti össze vagy pedig kívánságukra a mama különös szorgalmukat olyasmivel jutalmazza, ami a katonáknak örömet szerezhet. A csomaggal egyidejűleg több leánykától levél is érkezik az illető

katona címére, telve gyengédséggel, őszinte érdeklődéssel, vigasztaló szóval.

Husvéti üdvözlétüket cigarettával, dohányval, cukorkával töltött husvéti tojások vitték el a harctérre. A csomagok tartalmából nem hiányzik soha a szellemi táplálék sem. A «Szív» ujságot is járatták számukra több példányban. Ezt esténként — mint írják — jó felolvasó köré gyűlve, együtt hallgatják.

A segélyezett katonák közül kettő nemrégiben Pesten járt s felkereste a kis jótévket. Az egyik, Nejedlo bácsi épen 10 órakor állított be a gimnáziumba. A leánykák közül többen örömmel vendégelték meg a jó katonát tízóraival. Azután körülállták s kérdéseikkel ostromolták minden oldalról. Ő pedig nem győzött eléggé hálálkodni a kedves adakozóknak a maga és társai nevében. Oly boldog volt, hogy ezt személyesen tehetze. A gyermekek öröme sem volt azonban kisebb, hogy végre láthattak egyet derék katonáik közül. Nem is hagyták üres kézzel távozni, nagy csomagot kellett magával vinnie.

Május folyamán parancsnokuknak, a mérnök úrnak is volt alkalma leánya társnőivel megismerkedni, kikre már régóta büszke volt. A leánykák érdeklődéssel hallgatták mindazt, amit pártfogoltjaikról, tábori életükről elbeszért. Bőséges jutalmuknak azt az erkölcsi hatást tekintik, melyet jótékonyságuk a katonákra gyakorol. Pártfogóik nagylelkűségére mindegyikük jószággal akar rászolgálni. Nagy büntetés volna rájuk nézve, ha parancsnokuk a levelet vagy csomagot egyidőre visszatartaná. Mint maga mondta: «Sok rendreutasítástól kíméltek meg már engem a leánykák».

A résztvevő, tettekben nyilvánuló szeretet nemesítő befolyásáról azonban maguknak a katonáknak levelei is tanuskodnak. Egyik levélben pl. ezt olvassuk: «...Kedves, jó gyermek, maga az én és társaim megkeményedett szívét lágyította meg, egész életünkben nem fogjuk ezt elfelejteni». Egy másik így ír: «Mi tőlünk telhető odaadással teljesítjük szolgálatainkat, hogy a mi szívbeli jótévkünk nyugodtan tölthessék napjaikat». Ezekhez hasonlókat sokat idézhetnénk.

Az iskolaév végén még egy nagy csomag ment a harctérre könyvekkel, dohányval, élelmiszerekkel. Biztosak vagyunk azonban benne, hogy a leánykák szeretete találékony és tevékeny lesz a szünidő alatt is azok iránt, kik immár oly hosszú idő óta küzdenek és szenvednek értük.

A gimnázium összes növendékei az idén is kivették részüket a háborús gyűjtésekből.

Az Őfelsége boldogult I. Ferenc József halála alkalmából kibocsátott gyászpajzsokért 30 K; a Hadisír Gondozó-alap javára 165 K és a Magyar Szent Korona Országainak Vöröskereszt-Egylete által Ő császári és apostoli királyi Felségének megüledő születésnapjára (a harctéren küzdő katonák számára) gyűjtött adományokból 279 K 20 f gyűlt össze.

Gyűjtéseink összege ennél fogva a jelen tanévben 474 K 20 f-t tesz ki.

II. Olvasmányok és dolgozatok.

A) Olvasmányok.

I. OSZTÁLY.

Magyar nyelv. a) *Költőiek:* Himnusz. Szózat. A haza. Anyám tyúkjá. Füstbe ment terv. Távolból. Fekete kenyér. Szülőföldemen. A jó öreg korcsmáros. A vén zászlótartó. István öcsémhez. Szüleim halálára. Az Alföld. A Tisza. A puszta télen. Három fiú. Vándorélet.* János vitéz (szemelvényekben).* Itthon. Mátyás anyja. Both bajnok özvegye. Szent László.* Rege a csodaszarvasról.* Keveháza.* Hadnagy uram. Amerre a Tisza folyik. Az árva leányhajról. A párja vesztett gerlice.

A *-gal jelöltek kivételével valamennyi könyv nélkül is.

b) *Prózaik:* A vadgalamb és a szarka. Három kívánság. A róka, medve és a szegény ember. A kis malac és a farkasok. A bolondos legény. Az angyalbárányok. A Tisza eredete. A kalász. A szomorú fűz. A világ keletkezése. Niobe és Létó. A leláncolt, Prometheusz. Pandora szelencéje. Tantalusz. Heraklesz. Az aranygyapjú. Attila lakomája. Aquiléja ostroma. Attila halála. Árpád vezér. Az alpári diadal. A magyarok Szent Gallenben. Botond. Szent István és Imre. Ha Isten velem, ki ellenem. Magyarország Nagyasszonya. Cserhalom. Korona és kard. Szent Erzsébet rózsái. Iskola a pusztán. A madár szava értelmezve.

Német nyelv. a) *Költőiek:* Eins, zwei, drei. Die Schule. Das blinde Kind. Rätsel (Die Glocke). Rätsel (Das Spiegelbild). Was ich habe. Vergißmeinnicht. Die vier Brüder. Abendgebet. Drei Paare und einer. Mind könyv nélkül is.

b) *Prózaik:* Die Familie Dürer. Rudolf in der Schule. Das Haus. Die Wohnung. Der Hof. Der Garten. Das Dorf. Der Acker. Die Wiese. Die Mühle. Die Stadt.

Ez olvasmányok alapján beszédgyakorlatok, adott kérdésekre feleletek; szócsoportok alakítása.

II. OSZTÁLY.

Magyar nyelv. a) *Költőiek*: *Petőfi*: A király esküje. Tisza. Tintás üveg. Pinty úrfi. A jó tanító. Téli világ. Alkony. *Arany*: Családi kör. Rozgonyiné. Both bajnok özvegye. Szibinyáni Jank. V. László. Fiamnak. Itthon. A gyermek és a szívárvány. *Tóth*: Szilágyi Erzsébet. Ki volt nagyobb? A lengyel anya. *Vörösmarty*: Szegény asszony könyve. Kis gyermek halálára. *Gyulai*: A tudós. *Endrődi*: A celli búcsu. *Garay*: Kont. *Tárkányi*: Korjolán: *Czuczor*: Hunyadi.

Valamennyi költemény könyv nélkül is.

b) *Prózaik*: Az olvasókönyv összes tanítómeséi, példázatai, népregéi és népmondái. A görögök történetéből: Likurgosz és a spártai törvények, Szolon és az athéni törvények. A rómaiak történetéből: Horaciusz Koklesz, Muciusz Szecevola, Clélia, Korjolán és Kornélia. A magyar történelemből: Toldi Miklós, Nagy Lajos jellemzése, Zsigmond király, Hunyadi János élete, A holló és gyűrű, A nádorfehérvári diadal, Dugovics a hős toronyőr, Hunyadi László, Mátyás király, A kenyérmezei diadal, A husziták, A solymászat, Nemes Oldal Bende foga, Mátyás a nép ajkán: Az erdélyi kincstartó, A budai varga; Dózsa György, A mohácsi vész. Fertő és Hanság, A Balaton tava, A nánás, A vaskapu, A szent Anna tava, A dobsinai jégbarlang, A Kriván, A Vág völgye.

Latin nyelv. De Pompeiorum interitu. Laelius porro legit. Laudes ruris. Excursio. Tempestas. Toga virilis. Triclinium. Salutatio. Inter caenam. Panem et circenses. Leo et pastor. Hector et Andromache. Adhortationes. Vindemia. Colloquium in navi. Epistola Sexti. Romae incendium. Equus Troianus. Epistola Laelii ad filium suum. Sextus domi.

Egyes darabok könyv nélkül is. Közmondások.

III. OSZTÁLY.

Magyar nyelv. a) *Költői olvasmányok*: *Petőfi*: A téli esték. *Arany*: A bajusz. Érzékeny búcsu. *Tompa*: Árokháti Lőrinc. *Tárkányi*: Boldogasszony anyánk. *Petőfi*: István öcsémhez. *Arany*: A fülemüle. *Petőfi*: Szülőföldem. A hazáról. *Arany*: Szondi két apródja. *Tompa*: Az erdei lak. Zivatar. *Petőfi*: Nemzeti dal. *Vörösmarty*: Fóti dal. *Petőfi*: A rab. *Arany*: Az Alföld népéhez.

Az összes költemények könyv nélkül is.

b) *Prózaik*: a) *Elbeszélések, rajzok, leírások*: Vas G.: Patriarchalis élet. Mikszáth: A néhai bárány, Mikes levelei. Jókai: Melyiket a kilenc közül? Keselyeő Péter. Gyulai: Az első magyar komikus.

b) *Elbeszélések a magyar nemzet történetéből*: Jókai: A mohácsi vész. Szalai-Baróti: A mohácsi vész után, Budavár török kézre kerül. Gaál M.: Dobi István és az egi nők. Zrínyi a szigetvári hős. Varga O.: Pázmány Péter. Buda visszafoglalása. Széchenyi István gr. Gaál M.: Kossuth Lajos és a magyar szabadságharc.

c) *A magyar föld és népe*: Szalai J.: Magyar családi élet a XVI. és XVII. században. Baksay S.: A magyar asszony. Szüret. Hankó V.: A székely nép. Findura J. A palócokról. Baksay S.: Kukoricafosztás. Boér: Ürgeöntés. Gaál M.: A drótosok. Bársony: Arató ünnep. Topeliusz—Szinnyey: Ezertó országa. Huber: Alkohol és a gyermek. Testgyakorlatok. A tüdővész ellen.

d) *A görög és római világból*: Periklesz és kora. Az olimpiai játékok. Spítkó: A görög színház. Plinius: A Vezuv kitörése.

Német nyelv. Tekintettel arra, hogy ez az osztály is kezdőfokon tanulta a német nyelvet, a költői és prózai olvasmányok részben azonosak voltak az I. osztályéival. Ezenkívül:

a) *Költői olvasmányok*: Elisabeths Rosen; Salamon und der Säemann; Das taube Mütterlein; Ein Friedhofsgang; Die Frösche von Goethe. Mind kívülről is. Kisebb erkölcsi mondások; közmondások, tréfás kérdések és rejtvények.

b) *Prózaik*: Die Kirche. Was Rudolf in der Schule lernt. Ein Einkauf. Die Zeit. Wie Rudolf seinen Tag zubringt. Besuch bei dem Großvater. Unser Körper. Der Reichtum. Gesundheit ist ein großer Schatz. Die Kleidung. Die Nahrung. Die Abreise. Unsere Haustiere. Ein Streit unter den Tieren. Schulfeier.

Latin nyelv. Consilia. Septicius Sexto salutem dicit. Praefatio. Primi consules. Horatius Cocles. Mucius Scaevola. Cloelia. Menenius Agrippa. C. M. Coriolanus. Cantius Sexto valedicit. Sextus secundum in Graeciam proficiscitur. Sextus Cantium Athenas invitat. — Thermopylae. De Aristide. De Alcibiade. — Ranae regem petierunt. Vacca, capella, ovis et leo. Cervus ad fontem. Leo senex, aper, taurus et asinus. De vulpe et uva. De vitiis hominum. Lupus et agnus. — Carmen Martialis. Epigrammák. — Közmondások.

A történeti olvasmányok szebb részei, a verses szövegek mind kívülről is.

V. OSZTÁLY.

Magyar nyelv. a) *Költőiek*: Himnusz. Szózat. Toldi. Toldi Estéje. Both bajnok özvegye. Enyhülés, Fiamnak. Letésem a lantot. Mátyás anyja. Szibinyáni Jank. Szondi két apródja. Válasz Petőfi Sándornak. — Arany Jánoshoz. István öcsémhez. A magyarokhoz. Fohászkodás. Osztályrészem. Salamon. Emlékezet. Tanács. Vándormadár. Szeptember végén. Végrendelet. Sőhajtás.

Toldi I., II., III., IV., XI. éneke valamint az összes többi költemény és a prózai művek egyes részei könyv nélkül is.

b) *Prózaik*: A Tisza áradása. Id. br. Wesselényi Miklós, Szondi halála, Kossuth beszéde a haderő megajánlása ügyében. Gyulai beszéde Arany ravatalánál. Xenophon: Sokrates a testvéri egyetértésről. Plinius 2 levele a Vezuv kitöréséről. Hazánk pusztulása a török időkben. Budai Ali basa históriája. Szemelvények Apor és Cserei történelmi munkájából.

Házi olvasmányok: Jókai: Új földesúr. Gyulai: Egy régi udvarház utolsó gazdája. Mikes törökországi levelei. Arany: Keveháza, Szent László füve, Katalin. Petőfi: János vitéz, Bolond Istók, Családi versek, Táj és életképek.

Német nyelv. a) *Költőiek*: Rat des Vaters an seinen Sohn. Die traurige Geschichte vom dummen Hänschen. Mein Vaterland. Auf dem Berge. Des Knaben Berglied. Das Meer. 40 Sprichwörter, Rätsel, Anekdoten. Mindez könyv nélkül is.

b) *Prózaik*: Abschied von der Heimat. Die Fahrt nach Nürnberg. Die Ankunft beim Großvater. Das Haus der Großeltern. Die Wohnung der Großeltern. Der erste Tag in der Schule. Der Abschied. Gespräch zwischen dem Großvater und Rudolf. Die Stadt Nürnberg. Die St. Lorenzkirche. Ein zweiter Rundgang durch Nürnberg. Gespräch zwischen der Großmutter und Rudolf. Rudolfs Reise zu den Eltern. Brief Rudolfs an seinen Schulkameraden Karl. Antwort Karls auf den Brief Rudolfs. Das Geschichtenbuch des Großvaters. Die Schildbürger und die Kuh. Till Eulenspiegel. Des kleinen Volkes Hochzeitsfest. Das seltsame Rezept. Das Mittagessen im Hofe.

Latin nyelv. Schola. Hungaria. De populo Romano. De vulpe et corvo.* De origine gentis Latinae.* De Romulo et Remo. Caput alterum. De origine urbis Romae.* Pavo ad Junonem.* De lupo et grue.* Senatus. Exercitus. De cervo fabula.* De rebus

gestis maiorum. Romulus asylum aperit. De morte Romuli. De Horatiorum et Curiatiorum certamine. Altera pars. Tertia pars. De exercitu Romano. De secessione plebis. De Gneio Marcio Coriolano. — Néhány fejezet Caesar De bello Gallico című művéből. Kb. 50 sententia és közmondás. A csillaggal jelöltek könyv nélkül is.

Görög nyelv. Az olvasókönyvből kb. 25 szemelvény az alaktan pontos begyakorlására. Gnómák és közmondások.

VI. OSZTÁLY.

Magyar nyelv. A Zrinyász és Zalán futásának invocatiója. Arany: Tetemre hívás. Walesi bárdok. A kézikönyv szemelvényei közül kb. 10—12 költemény egészben, vagy részben kívülről.

Az egyes műfajokra jellemző és tervszerűen összeválogatott szemelvények részint a tankönyvből, részint Endrődi Magyar költészet kincsesházából. Az olvasás mindig megelőzi az elméletet.

Házi olvasmányok: Zrinyi: Szigeti veszedelem. Vörösmarty: Két szomszédvár. Arany: Balladák. Toldi Szerelme, Buda halála. Kisfaludy K.: Kérők. Shakespeare—Petőfi: Coriolanus. Sophocles: Antigone.

Latin nyelv. a) *Költőiek*: Ovidius: Az emberiség korszakai. Daedalus és Icarus. Philemon és Baucis. Mindahárom memoriter is. Vergilius: Aeneis I. és II. énekekből bő szemelvények, részben memoriter is.

b) *Prózaik*: Sallustius: Bellum Ingurthinumból kb. 20 caput gondos fordítása. Egyes szebb részletek memoriter is.

Görög nyelv. Xenophon élete I., II., III. A Memorabilia-ból: Az önuralom alapja minden erénynek. Nem a kincsben van az élet boldogsága. A barátság becséről. A nevelés és oktatás szükségességéről. — Egyes szemelvények memoriter is. Kb. 50 Gnóma.

Német nyelv. a) *Költőiek*: Der Schütze. Der Reisende. Sehnsucht nach dem Frühling. Das Schloß Boncourt. Gothen-treue. Die Teilung der Erde. Des Bauernknaben Beschreibung der Stadt. Die Heideschenke. Die drei Zigeuner. Der Székler Landtag. Mind memoriter is.

b) *Prózaik*: Ägyptische Baukunst. Die Phönizier. Orpheus und Eurydike. Die olympischen Spiele. Sokrates. Perikles und

seine Zeit. Aus dem Leben Alexander des Großen. Coriolan. Die Gallier in Rom. Hannibals Alpenübergang. Cäsar. Die Nibelungensage. Die Hunnenschlacht. Kaiser Karls Heimkehr aus Ungarland. Das Rittertum im Mittelalter. Der Sängerkrieg auf der Wartburg und Meister Klingsor aus Ungarn. König Matthias in den Sagen eines fremden Volkes. In den ungarischen Nordkarpathen.

VII. OSZTÁLY.

Magyar nyelv. Egészben vagy részben *könyv nélkül* tanult költemények vagy prózai művek megfelelő részei: Halotti beszéd. Königsbergi töredék. Vásárhelyi András éneke Szűz Máriához. Ének Pannonia megvételéről. Pesti gyermekek utcai éneke. Balassi Bálint: Borivóknak való. Katona ének. Valedicit Patriae. Boldogtalan vagyok. Kuruc tábori dal. Balogh Ádám nótája. Esztergom megvételéről. Ocskai Lászlóruul való ének. Bujdosó Rákóczi. Rákóczi nóta. Rákóczi búcsudala. Mikes utolsó levelének két szakasza. Faludi: A feszülethez. Forgandó szerencse. Kiszűtő-Felelő ének. Ányos: Egy boldogtalannak panaszai a halavány holdnál. Virág: Változás. Egy kis vigasztalás. Csokonai: Szegény Zsuzsi a táborozáskor. A reményhez. A magánossághoz. Lillához. Kazinczy: A nagy titok. Himfy. Kölcsey: Vanitatum vanitas. Zrinyi dala és Zrinyi második éneke. Emléklapra. Az «Emlékbeszéd Berzsenyi Dániel felett» utolsó szakasza. A Parainezis első és utolsó, azonkívül az «Imádd az istenséget»... «Szeretni az emberiséget»... «Szeresd a hazát»... «Meleg szeretettel függj a hon nyelvén»... bekezdésű szakaszai. (Berzsenyi: A magyarokhoz. Fohászkodás, Osztályrészem. Közelítő tél.) Kisfaludy Sándor: 7 dal a Kesergő és Boldog szerelemből.

Iskolai olvasmányok: a tankönyv összes szemelvényei.

Házi olvasmányok részint iskolai tárgyalásban: A Szent-István-Társulat kiadásában megjelent Szent Ferenc legenda. Magyar szentek legendái. B. Margit és Szent Katalin legendája. Anonymus. Kézai krónikája. Bécsi képes krónika. Ilosvai Selymes Péter Tholdija. Gyergyai Albert: História egy Argirus nevű királyfiról. Tinódi históriás énekei. Balassi Bálint költeményei. Pázmány Kalauzának I—II. könyve; prédicatiói. Zrinyi: A török áfium ellen való orvosság. Gyöngyösi: Murányi Vénusz. Faludi:

Három elbeszélés a téli éjszakákból. Csiksomlyói nagypénteki misztériumok. Mindszenti Gábor naplója. Apor: Metamorphozis Transsylvaniae. Bessenyei: A philosophus. Ágis tragédiája. Gvadányi: Egy falusi notárius budai utazása. Dugonics: Toldi Miklós. Fazekas: Ludas Matyi. Csokonai: Dorottya. Kármán: Fanni hagyományai. Kazinczy: Pályám emlékezete. Tövissek és virágok. Bácsmegyei gyötrelmei. A Mondolat. Felelet a Mondolatra. Kölcsey válogatott beszédei. A Parainezis. Kisfaludy Sándor: Regék a magyar előidőkből. Himfy szerelmei. Katona: Bánk bán.

Riedl: A magyar irodalom főirányai. Arany: Naiv eposzunk. Gyulai: Katona József és Bánk bánja.

Latin nyelv. a) *Költőiek*: Vergilius Aeneisének VI. énekéből kb. 600 sor szemelvény fordítása és ebből kb. 250 sor memoriter is. Ovidius: A Fabiusok veszte. Daedalus és Icarus. Ujév napján. Terminalia. Valamennyi memoriter is. — Propertius: Elégia Cornelia halálára. Memoriter is. — Decimus Laberius Prologusa latinul és Ponori Thewrewk Emil remek fordításában magyarul is memoriter.

b) *Prózaik*: Cicero: Archias költő érdekében mondott beszéde.

132 válogatott jeles mondás és gondolat Cicero Laelius és De officiis című bölcséleti műveiből. Valamennyi memoriter is.

Görög nyelv. Homeros Odysseia-ból I. énekből kb. 300 sor, VI. énekből kb. 330 sor gondos fordítása. Memoriter kb. 380 sor.

Idézetek Hesiodosból. Memoriter is.

Német nyelv. Nibelungenlied. Kriemhildens Klage. Siegfrieds Tod, Kriemhildens Rache. Gudrun. Walther von der Vogelweide. Frauenlob: Lieder und Waisen. Der Meistergesang. Edward v. Herder. Cid von Herder. Frühlingslied v. Walther von der Vogelweide. Aus dem «Lalenbuch»: Wie die Schildbürger ihre Glocke in den See verbergen. Wie die Schildbürger ihre Füße verwechselten. Aus Klopstock's Dichtungen: Aus dem Messias. An Giseke. Die Auferstehung. Lessings: Aus den Fabeln. Charaktere aus Minna v. Barnhelm. Aus Laokoon. Aus «der Hamburgischen Dramaturgie». Aus dem dritten Akte des Schauspiels «Nathan der Weise». Wieland: Inhalt des «Oberon». Aus Oberon. Herder: Aus den «Stimmen der Völker». Minna v. Barnhelm. Wilhelm Tell. Iphigenie auf Tauris.

B) Magyar írásbeli dolgozatok.

V. OSZTÁLY.

Miért sújtott le bennünket különösen a románok betörése? A farkasviadal. Miért kedveljük oly nagyon Toldi Miklóst? A keleti népek világtörténelmi jelentősége. Mikes lelkülete. (Az olvasott levelek alapján). A fény hatása a növényekre. Attila udvartartása. (Priskos rhetor nyomán).

VI. OSZTÁLY.

A költészet lélekneemesítő hatása. A török uralom mint Isten büntetése (Zrinyiász T. é.) Az anyai szeretet a Both bajnok és Mátyás anyja c. balladákban. A bosszúállás és következményei Vörösmarthy Két szomszédvár című eposza után. Miért nevezhető idillnek Petőfi Téli esték című költeménye, vagy Arany Családi köre. — A dal szerepe az ember életében, vagy «Ábrándozás az élet megrontója». Az élelmiszer hamisítása, vagy A szappanfőzés módja. — Női alakok a kérőkben, vagy Mily szerepe van Vólumnianak Coriolanus bukásának előidézésében.

VII. OSZTÁLY.

1. a) Szent Ferenc, mint a renaissance úttörője. b) A középkor világfelfogása legendáink alapján. c) A Margit legenda művelődés történeti jelentősége. 2. Balassi Bálint költészete, (iskolai). 3. a) Pázmány «A keresztyén vitézek kötelességéről» című prédikációjának háborús vonatkozásai. b) Pázmány Kalauza első két könyvének gondolatmenete. 4. Zrinyi Miklós: «A török áfium ellen való orvosság» című művének és Kossuth Lajos a haderő megajánlása ügyében elmondott beszédének egybevetése. 5. a) A bujdosók élete Rodostóban Mikes levelei nyomán. b) Napoleon bukásának okai. 6. a) Bessenyei fellépésének jelentősége. b) A felújulás korának költői iskolái. (Iskolai). 7. a) Kazinczy ifjúsága a Pályám emlékezete alapján. b) Csokonai lírája. 8. a) Kölcsey mint lírikus. b) A XVIII. század szépprózája.

III. Tanári kar.

Danczer Béla igazgató, tanította a latin nyelvet a VII. osztályban heti 6, továbbá a görög nyelvet a VI. o.-ban heti 4 és a VII. o.-ban heti 4 órában. Február hónapban dr. Dingfelder Ede óraadó tanár betegsége tartama alatt a latin nyelvet a III. o.-ban heti 6, és a görög nyelvet az V. o.-ban heti 3 órában. Április, május és június hónapokban a súlyosan megbetegedett Irsik József óraadó tanárt helyettesítette: az V. o.-ban a latin nyelvet tanította heti 8 órában.

Jalovszky Géza esztergom-főegyházmegyei áldozópap, középisk. hittanár, tanította a vallást az I., II., III., V., VI., VII. osztályokban heti 12 órában.

Frenyó Lajosné; Bakács Jolán r. tanár, okl. középiskolai tanár, a III. oszt. főnöke tanította a mennyiségtant a III. o.-ban heti 3, a VI. o.-ban heti 4 és a VII. o.-ban heti 3 órában; a geometriát a II. o.-ban heti 3, a III. o.-ban heti 2 órában; a földrajzot a III. o.-ban heti 3 órában.

Dr. Pétergál Henrikné, Kardoss Izabella r. tanár, okl. középiskolai tanár, a VII. oszt. főnöke, az V—VI—VII. osztályok ifj. könyvtárának kezelője, tanította a magyar nyelvet az I. o.-ban heti 5, a VII. o.-ban heti 3 órában; a történelmet a III., VI. és VII. o.-ban heti 3—3 órában.

Csemez Mária h. tanár, okl. középiskolai tanár, a hadi ékítményes ezüstérem tulajdonosa, az I. oszt. főnöke, a természetrajzi szertár kezelője, értekezleti jegyző, tanította a természetrajzot az I. és II. o.-ban heti 2—2, az V. és VI. o.-ban heti 3—3 órában; a földrajzot az I. és II. o.-ban heti 3—3, a szépírást a II. o.-ban heti 1 órában.

Szónyi Anna h. tanár, okl. középiskolai tanár, a II. oszt. főnöke, az I., II., III. osztályok ifj. könyvtárának kezelője, tanította a magyar nyelvet a II. o.-ban heti 5, az V. o.-ban heti 3 órában; a történelmet az V. o.-ban heti 3 órában; a latin nyelvet a II. o.-ban heti 6 órában.

Csapodi Vera h. tanár, okl. középiskolai tanár, a V. oszt. főnöke, a fizikai szertár kezelője, tanította a mennyiségtant az I. o.-ban heti 5 órában, a II. és V. o.-ban heti 4—4 órában; a természettant a VII. o.-ban heti 4 órában.

Pickel Paula h. tanár, okl. tanítónőképző int. tanár, a VI. oszt. főnöke, tanította a német nyelvet az I. o.-ban heti 5, a III. o.-ban heti 4, az V., VI. és VII. o.-ban heti 3—3 órában.

Dr. Dingfelder Ede óraadó tanár, VII. ker. István-úti áll. főgimn. r. tanár, tanította a latin nyelvet a III. o.-ban heti 6; a görög nyelvet az V. o.-ban heti 3 órában.

Irsik József óraadó tanár, VII. ker. Barcsay-utcai áll. főgimn. r. tanár, tanította a latin nyelvet az V. o.-ban heti 8 órában.

Korpás Ferenc óraadó tanár, VII. ker. Barcsay-utcai áll. főgimn. r. tanár, tanította a magyar nyelvet a III. o.-ban heti 4, a VI. o.-ban heti 3 órában.

Miklós Alajos óraadó tanár, VII. ker. István-úti áll. főgimn. r. tanár, tanította a latin nyelvet a VI. o.-ban heti 6 órában.

Özv. Bockelberg Ernőné óraadó tanár, okl. tornatanító, ny. áll. felső leányiskolai tanítónő, tanította a tornát az V., VI. és VII. o.-ban heti 2—2 órában.

Potoczky Teréz óraadó tanár, okl. tornatanító, elemi iskolai okl. tanítónő, tanította a tornát az I. o.-ban heti 3, a II. és III. o.-ban együttesen heti 2 órában.

Kovács Erzsébet óraadó tanár, okl. rajztanár, tanította a a rajzot és írást az I. és V. o.-ban heti 2—2 órában; a kézimunkát az I. o.-ban heti 2 órában.

Günther Magda óraadó tanár, okl. énektanítónő, okl. elemi iskolai tanítónő, tanította az éneket az I. o.-ban heti 1 órában.

IV. Érdemsorozat.

I. osztály.

Osztályfőnök: Csemez Mária.

A tanuló neve	Vallás	Magy. nyelv	Német nyelv	Földrajz	Mennyiség	Természett.	Rajz és írás	Kézimunka	Ének	Testgyakorlás	Magaviselet
Bíró Klára	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Dudus Anna	1	1	1	2	2	2	2	1	2	1	1
Gugi Mária*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Horváth Izabella	2	2	1	2	2	2	3	3	2	2	1
5 Kaszás Erzsébet	1	1	1	1	2	1	2	3	1	1	1
Kiss Irén (daróci)	1	1	1	2	2	1	2	2	2	2	1
Lengyel Mária Magd.	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1
Lipthay Erzsébet (kisfaludy)	1	2	1	2	2	2	3	2	2	2	1
Menesdorfer Vilma	1	1	1	2	2	1	2	2	1	3	1
10 Niertit Alice	1	1	1	1	1	1	2	3	1	2	1
Ozorai Teréz**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Petrikovits Gizella	1	2	1	2	3	2	2	1	1	1	1
Pécsi Rozália	2	2	1	3	3	2	3	3	2	1	1
Philippy Etelka	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1
15 Sántha Ilona	2	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1
Sipos Aranka	2	2	1	3	2	2	3	2	2	1	1
Tokár Aranka	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1
Zsunk Margit	2	3	1	3	3	2	3	2	2	2	1
Magántanulók:											
Mester Margit	1	1	1	1	1	1	3	2	—	—	—
Ozorai Teréz	1	1	2	2	2	1	2	2	—	—	—

* Kimaradt. **Magántanulásra tért.

Összesen 19.

III. osztály.

Osztályfőnök : *Frenyóné Bakács Jolán.*

A tanuló neve	Vallás	Magy. nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Földrajz	Mennyiség	Geometria	Tesztgyakorlás	Magaviselet
Bacsa Mária	1	1	1	1	1	1	1	1	fm	1
Emmerling Ivette	2	3	3	2	3	3	3	2	1	1
Farkass Carmen *	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gergely Ilona (baróti)	1	2	3	3	2	2	3	2	1	1
⁵ Gyömörey Éva*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hodászi Helén**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Katona Györgyi**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kellermann Valéria	1	2	2	1	1	2	2	2	2	1
Kósch Olga	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
¹⁰ Márczy Sarolta	1	1	2	1	1	1	2	1	1	1
Nagy Dóra	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Pintér Margit	1	2	2	1	1	1	2	2	2	1
Pospesch Stefánia	2	2	2	1	1	2	2	2	2	1
Rhédey Erzsébet	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1
¹⁵ Rózsai Józsa	1	2	1	1	1	1	2	2	1	1
Schermann Mária	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Stoffer Etelka	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1
Szebeni Magda**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Magántanuló:</i>										
Farkass Carmen	2	4	4	3	4	3	4	3	—	—

* Magántanulásra tért.

** Kimaradt.

Összesen 18.

V. osztály.

A tanuló neve	Vallás	Magy. nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Görög nyelv	Történelem	Memorizáció	Növénytan	Rajz és írás	Testgyakorlás	Gyorsírás	Magaviselet
Schindler Gizella ...	1	1	2	1	2	1	1	2	2	1	—	1
Solymosy Anna ...	1	3	3	2	3	3	1	2	2	2	—	1
Stoica Viorica* ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szabó Mária ...	2	3	3	1	3	3	3	2	fm	1	—	1
35 Szadanovszky Györgyi	2	2	3	2	3	2	2	2	1	1	—	1
Szmrecsányi Marian ...	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	—	1
Szokolovszky Ilona...	2	3	3	2	3	3	2	3	2	3	3	1
Turczér Mária ...	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	—	1
Vajda Mária ...	2	2	3	1	3	2	3	2	2	2	—	1
40 Vörnle Mária ...	1	2	2	2	3	2	2	2	2	1	—	1
Wranovich Julianna	1	2	3	1	2	2	2	2	2	2	—	1
<i>Magántanulók:</i>												
Barkóczy Mária br.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	—	—	—
Bernolák Janka ...	3	2	4	4	3	3	3	2	2	—	—	—
őzv. Lukács Arthurné	1	3	3	1	3	2	2	2	—	—	—	—
45 Radó Elza ...	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—	—

* Kimaradt.

** Magántanulásra tért.

Összesen : 45.

VI. osztály.

Osztályfőnök: *Pickel Paula.*

A tanuló neve	Vallás	Magy. nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Görög nyelv	Történelem	Mennyiség	Ásványtan és vegytan	Testgyakorlás	Gyorsírás	Magaviselet
Bagári Anna	1	2	1	1	1	1	2	2	1	—	1
Baumgartner Erzsébet ...	1	2	3	2	2	1	2	1	3	—	1
Bech Sarolta	2	2	3	2	3	3	3	2	1	—	1
Borcsiczky Ilona	1	1	2	1	1	1	2	2	1	—	1
5 Cucuiu Kornélia	1	2	3	2	3	2	2	2	fm	2	1
Della Martina Józsa	1	1	2	1	2	1	2	1	1	1	1
Della Martina Viktória	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Demeter Magda	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Drégely Klára	1	2	3	2	3	3	2	3	2	2	1
10 Dvorzsák Erzsébet	2	2	2	1	1	1	2	2	2	2	1
Fehér Ilona	1	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1
Felde Mária	1	2	2	1	2	2	2	2	1	1	1
Gamma Margit	2	2	3	1	3	1	2	3	1	2	1
Greguss Klára	2	2	3	1	3	2	3	3	1	2	1
15 Harsányi Lujza	1	2	2	1	1	3	2	2	1	2	1
Heyder Gabriella	1	1	1	1	1	2	2	2	—	1	1
Horti Magdolna	3	3	4	3	3	3	3	3	2	—	1
Horváth Anna (rónai) ...	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Keresztes Sarolta	1	2	1	1	1	1	2	1	1	—	1
20 Kiffusz Irén	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	1
Kollár Blanka	2	2	2	1	2	2	2	2	3	—	1
Körmendy Rózsa	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Müller Etelka	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1
Radocsai Mária	1	2	2	1	1	1	2	2	1	1	1
25 Rozinszki Olga	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Sikérdi Erzsébet	1	1	1	1	1	2	2	1	2	1	1
Szabady Sarolta	2	3	4	2	3	2	3	2	1	—	1
Szloboda Aranka	2	2	2	1	2	2	3	2	1	3	1
Szulyovszky Etelka	1	2	2	2	2	2	2	1	1	—	1
30 Uhrovcics Érna	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1
Verzár Rózsi	1	2	3	2	2	1	2	2	2	—	1
Wolter Sarolta	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1
<i>Magántanulók:</i>											
Özv. Lukács Arthurné ...	1	3	4	2	3	3	3	3	—	—	—
Radó Elza	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	—

Összesen 34.

V. A tanulók statisztikai adatai.

1. A tanulók számának alakulása a tanév folyamán:

	I. oszt.	II. oszt.	III. oszt.	V. oszt.	VI. oszt.	VII. oszt.	Összesen
Nyilvános tanuló felvétel... ..	18	18	18	41	32	33	160
Magántanuló felvétel... ..	1	—	—	9	4	1	15
Összesen	19	18	18	50	36	34	175
A tanév folyamán kimaradt	1	1	3	3	—	—	8
A tanév folyamán magántanulásra tért	1	2	2	1	—	—	6
Júniusban osztályvizsgálatot tett nyilvános tanuló	16	15	13	37	32	33	146
Osztályvizsgálatot tett magántanuló	2	1	1	4	2	1	11
Összesen osztályvizsgálatot tett	18	16	14	41	34	34	157
Vizsgálatlan maradt magántanuló ...	—	1	1	6	2	—	10
Pótló osztályvizsgálatot tett tanuló (szept.)	—	1	—	—	—	—	1

2. Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók megoszlása szülőik, illetőleg gyámjuk foglalkozása (társadalmi állása) szerint:

	I. oszt.	II. oszt.	III. oszt.	V. oszt.	VI. oszt.	VII. oszt.	Összesen
Nagybirtokos, nagybérlő	—	—	—	1	1	2	4
Kisbirtokos	—	—	—	1	—	—	1
Gazdasági tisztviselő	—	—	—	1	1	—	2
Nagyiparos és nagyvállalkozó	—	—	2	1	—	5	8
Kisiparos	2	1	—	1	1	—	5
Nagykereskedő... ..	—	—	—	1	3	—	4
Kiskereskedő... ..	1	1	—	2	1	1	6
Kereskedelmi v. közlek. tisztviselő ...	5	5	3	9	—	2	24
Köztisztviselő	3	1	3	1	5	7	20
Tanár, tanító... ..	1	1	1	5	3	—	11
Másféle értelmiségi (orvos, ügyvéd, közjegyző, gyógyszerész)... ..	2	2	—	7	9	5	25
Közhivatalban alkalmazott altiszt ...	1	2	—	1	1	—	5
Katonatiszt	—	1	—	1	—	2	4
Tőkés, járadékos, háztulajdonos... ..	—	—	—	—	—	1	1
Nyugdíjas tisztviselő	—	—	—	3	2	1	6
Magánzó... ..	2	—	—	3	5	4	14
Egyéb foglalkozású (magánhivat.) stb.	1	2	5	3	2	4	17
Összesen	18	16	14	41	34	34	157

3. Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók megoszlása vallás, anyanyelv és nyelvismeret szerint:

	I. oszt.	II. oszt.	III. oszt.	V. oszt.	VI. oszt.	VII. oszt.	Összesen
Latin szertartású róm. kath.	16	14	11	34	28	30	133
Görög kath.	1	—	—	1	1	—	3
Református	1	1	1	2	—	1	6
Ágostai h. ev.	—	—	1	3	4	2	10
Izraelita	—	1	1	1	1	1	5
	18	16	14	41	34	34	157
Magyar	18	16	14	40	34	34	156
Német	—	—	—	1	—	—	1
Az osztályvizsgálatot tett magyar anyanyelvű tanulók közül: ...							
Csak magyarul tudott	15	3	4	20	10	20	72
Németül is tudott	3	13	10	19	24	13	82
Tótul is tudott	—	—	—	—	—	1	1
Olaszul is tudott	—	—	—	1	1	—	2
Románul is tudott	—	—	—	1	1	—	2

4. Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók megoszlása kor szerint:

	I. oszt.	II. oszt.	III. oszt.	V. oszt.	VI. oszt.	VII. oszt.	Összesen
1907-ben született	3	—	—	—	—	—	3
1906-ban «	11	2	—	—	—	—	13
1905-ben «	4	12	—	—	—	—	16
1904-ben «	—	2	10	—	—	—	12
1903-ban «	—	—	3	2	—	—	5
1902-ben «	—	—	1	22	1	—	24
1901-ben «	—	—	—	10	17	5	32
1900-ban «	—	—	—	3	10	15	28
1899-ben «	—	—	—	1	3	8	12
1898-ban «	—	—	—	1	1	3	5
1897-ben «	—	—	—	1	1	—	2
1896-ban «	—	—	—	—	—	1	1
1895-ben vagy még korábban szül.	—	—	—	1	1	2	4
	18	16	14	41	34	34	157

5. Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók magaviselete, mulasztása és előmenetele:

	I. oszt.	II. oszt.	III. oszt.	V. oszt.	VI. oszt.	VII. oszt.	Össze- sen
Az osztályvizsgálatot tett <i>nyilvános</i> tanulók közül:							
Magaviseletből jó osztályzatot kapott	16	15	13	37	32	31	144
Magaviseletből szabályszerű osztályzatot kapott	—	—	—	—	—	2	2
Egy órát sem mulasztott	1	2	—	2	—	—	5
Csak igazoltan mulasztott	15	13	13	35	32	33	141
Igazoltan mulasztott órák száma	677	807	1574	3249	2842	3225	12374
Igazolatlanul mulasztott	—	—	—	—	—	—	—
Igazolatlanul mulasztott órák száma	—	—	—	—	—	—	—
Az osztályvizsgálatot tett <i>nyilvános</i> és <i>magántanulók</i> közül:							
Minden tárgyból jeles	4	4	4	4	7	9	32
„ „ legalább jó	10	10	7	16	15	16	74
„ „ „ elégséges	4	2	2	20	9	9	46
Egy tárgyból elégtelen	—	—	—	—	3	—	3
Két „ „	—	—	—	1	—	—	1
Több „ „	—	—	1	—	—	—	1

6. Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók megoszlása illetőség és szülők (gyámjuk) állandó lakóhelye szerint:

	I. oszt.	II. oszt.	III. oszt.	V. oszt.	VI. oszt.	VII. oszt.	Össze- sen
Magyarországi illetőségű volt	18	16	14	41	34	34	157
Külföldi illetőségű volt	—	—	—	—	—	—	—
Szülője (gyámja) Budapesten lakott	13	12	13	20	18	26	102
„ „ Pest-Pilis-Solt-Kun- vármegyében lakott	4	2	1	9	8	1	25
Szülője (gyámja) más törvényhatósá- gban lakott	1	2	—	12	8	7	30

VI. A) A leánygimnázium új otthona.

A Szent-Szív zárda megértve a kor hívó szózatát és igényeit, a még mindig dúló világháború legnehezebb napjaiban nyitotta meg kapuit egy új iskolatípusnak, a leánygimnáziumnak befogadására. Három évi működés és tapasztalatok után, a háború közepette még nagyobb s tetemes gonddal járó áldozatok elől sem zárkózott el a katolikus tanügy érdekében. Megvásárolta a VIII. ker. Mikszáth Kálmán-téren levő egykori br. Révay-palotát, hogy ez új házába telepítse át a leánygimnáziumot, amely a rend alapítójáról, bold. Barat Zsófiáról elnevezve *Sophianum* néven fogja folytatni megkezdett áldásos működését.

Tekintettel a nehéz építkezési viszonyokra ezidőszereint csak a legszükségesebb átalakítások folynak a nagym. VKM. úrnak előzetesen bemutatott és hivatalosan helybenhagyott tervek alapján. A jövő tanév elején minden tekintetben megfelelő helyiségek fognak a gimnázium rendelkezésére állani.

B) Tudnivalók az 1917—18. tanévre.

A jövő tanév megnyitásáról a növendékek hirlap és a Mikszáth Kálmán-téri iskola épületén kifüggesztendő falragaszok útján fognak értesíteni.

A gimnáziumba felvétetnek: 1. Bejáró-tanulók, kik reggel fél 8 órától déli 1 óráig maradnak az intézetben. Évi tandíj 240 K, mely négy részletben fizetendő (szept. elején, nov. 15.-én, febr. 1.-én és apr. 15.-én).

2. Bennlakó növendékek, kik teljesen az intézetben tartózkodnak. A teljes ellátás díja évi 1600—1800 K. Tandíj 240 K.

A beiratás díja (a könyvtár használatát is beleértve) 30 K, ezenkívül 12 K tanulójárulék az orsz. tan. nyugdíjintézet ré-

szére. Az intézet az előírt díjakból semmiféle kedvezményt vagy engedményt nem nyújthat.

Intézetünk a növendékek megfelelő kiválasztására nagyobb súlyt helyez, mint azok számára. Fölvételért először a tisztelendő főnöknő-anyához kell fordulni. A szülők vagy gyámok kötelesek a tanulót a zárdában személyesen bemutatni. Ez alkalommal magukkal hozzák a keresztlevelet, újraoltási- s az utolsó iskolai bizonyítványt. A törvény s az intézet követelményeinek megfelelő okiratok alapján az igazgató a bemutatott tanulót a gimnáziumba hivatalosan beírja vagy őt előbb felvételi, illetve különbözeti vizsgálatra utasítja. A Rendtartás 42. §-a értelmében azok a szülők vagy gyámok, akik nem laknak az intézet helyén, gyermekük felvételekor alkalmas helyettest tartoznak bejelenteni. A szülők és gyámok e részben minden változást a gimnázium vezetőségénél kötelesek bejelenteni, akinek joga és kötelessége ott, hol a gondozást elégtelennek tartja, megkövetelni, hogy e tekintetben célszerű változás történjék.

Javító vizsgálat. A javító vizsgálatok szeptember 1.-én d. u. 4 órakor fognak megtartatni. Jelentkezés szeptember 1.-én, d. u. 3 órakor az igazgatói irodában.

Felvételi, illetve különbözeti vizsgálatok. A júniusi beiratások alkalmával ideiglenesen felvett tanulóink különbözeti vizsgálatait szeptember 3.-án és 4.-én, mindenkor délután 3—7-ig fogjuk megtartani.

Magánvizsgálatok. A tanév elején tartandó magánvizsgálatok írásbeli részét szept. 6.-án d. e., szóbeli részét 7-én reggel 8 órától és d. u. 3 órától kezdődőleg fogjuk megtartani.

Beiratás. Új növendékeink beírását a jövő 1917/18. tanévre részben jún. 22.—30.-ig eszközöltük. Folytatólagosan szept. 3. és 4.-én d. e. 8—12 óráig lesznek (Mikszáth Kálmán-tér 1. sz.).

A gimnázium I. osztályába (az 1883.:XXX. t.-c. 10. §-a szerint) csak a 9. évet betöltött, de a 12 évet meg nem haladott tanulók vehetők fel, ha az elemi iskola négy osztályát jó sikerrel elvégezték s ezt nyilvánv. iskolától nyert bizonyítvánnyal vagy felvételi vizsgálaton igazolják. 12 évesnél idősebb tanuló felvételéről a tantestület határoz.

Az V. osztályba az *idén még* felvételi, illetve különbözeti vizsgálat nélkül oly tanulók vétetnek föl, akik a polgári vagy felső leányiskola IV. osztályát jeles eredménnyel végezték.

A többi osztályba való jelentkezőknél a különbözeti vizsgálatra vonatkozólag esetről-esetre az igazgató határoz s ad szóbeli vagy írásbeli részletes fölvilágosítást.

Magántanulók. Minden egyes osztályba magántanulók is felvétetnek. Felette kívánatos, hogy ezek már a tanév elején személyesen jelentkezzenek a gimn. igazgatójánál, aki a testület tagjaival együtt részletes és kimerítő fölvilágosítást ad az illetőknek. Magánvizsgálatok évenként háromszor tartatnak az új Rendtartás értelmében. Június 2-ik hetében, a tanév elején és december havában, közvetlen a karácsonyi ünnepeket megelőzőleg. Jelentkezni minden határidő előtt legalább 2 hónappal kell. A magánvizsgálat díja a szabályszerű felvételi és tandíjon felül 100 K. Osztályösszevonás esetén 480 K tandíj, 54 K beiratási díj és 120 K magánvizsgálati díj fizetendő.

Budapesten, 1917. július havában.

